

Japanse oester: elk nadeel heeft zijn voordeel

Adriaan Gmelig Meyling, Stichting ANEMOON

De Japanse oester (*Crassostrea gigas*) is een tweekleppige die meer dan 20 centimeter groot kan worden. De dieren hebben een stevige, variabel gevormde schelp. Ze zijn vaak langwerpige-ovaal. De randen van de 'mondopening' die de twee kleppen vormen, zijn sterk golvend. De schelp is grijs, geelbruin tot paarsroze, met lila vlekken. Beide kleppen hebben een schilferige sculptuur van scherpe onregelmatige, geschubde ribben. Aan de binnenkant zit één duidelijk, komvormig spierindruksel. De Japanse oester kan worden verward met de inheemse platte oester. Die is echter ovaalrond en platter en heeft veel minder sterke lamelachtige ribben en is vaak ook minder gekleurd.

Introductie

De Japanse oester is al vóór 1960 bewust door de mens ingevoerd en uitgezet in percelen in de Oosterschelde om daar uit te kunnen groeien. De expansieve verspreiding was echter ongewild. Vooral in 1982 vond grote broedval plaats en daarna stegen de aantallen explosief, ook buiten de kweekpercelen. De soort heeft de capaciteit zich aan zeer veel verschillende omgevingsfactoren aan te passen, groeit snel, is tolerant voor vertroebeling en milieuverontreiniging, is een snelle voortplanter, heeft larven die wel 5 weken in het plankton verblijven en aldus grote afstanden kunnen overbruggen met zeestromingen. Omdat de soort de leefomgeving ook zelf permanent verandert, wordt de soort beschouwd als één van de 100 meest invasieve soorten met de grootste impact.

Nadelen

In de Zeeuwse Delta zijn Japanse oesters inmiddels zeer massaal aanwezig. Langs de Noordzeekust worden ze steeds meer aangetroffen en de opmars in het Waddengebied is in volle gang. Naast ruimteconcurrentie zorgt hun grote filtercapaciteit voor een aanzienlijke voedselconcurrentie en worden daardoor veel larven van andere inheemse organismen weggefilterd. Kokkels en andere filterfeeders nemen daardoor af en daarmee ook de vogelsoorten die voor hun voedsel van slikkenbewoners afhankelijk zijn, zoals de scholekster. Veel biologen beschouwen de Japanse oester daarom als een ecologische ramp voor onze fauna.

Japanse oesters bezet met baksteen-anemoontjes. (Foto: Maria van Eijsden)

Voordelen

De Japanse oester neemt inmiddels de niche in van de inheemse platte oester (*Ostrea edulis*). De Japanse oester zorgt in snel tempo voor het ontstaan van nieuwe massieve oesterbanken in het intergetijdengebied van Zeeland en de Waddenzee. Andere wetenschappers benadrukken dat door de oestervisserij vóór 1900 een kwart van het oppervlak van Nederland aan oestersbanken verloren is gegaan. Deze uitgestrekte banken van platte oesters lagen ten noorden van de Waddeneilanden. Na 1960 verdwenen platte oesters uit de Waddenzee. In de Oosterschelde trad grote sterfte op de door de strenge winter in 1963. Door de oesterparasiet *Bonamia ostreae* bleef herstel uit, terwijl Japanse oesters daar geen last van bleken te hebben. Ook mosselbanken in de Waddenzee namen na 1980 zeer sterk af als gevolg van overbevissing. De nieuwe riffen zijn gunstig voor de vele soorten die afhankelijk zijn van hard substraat. In de Waddenzee blijken ook mossels zich te vestigen op de Japanse oesters en daarmee neemt ook deze soort weer toe. Ook jonge vissen profiteren van de nieuwe schuilgelegenheden, waarmee de kraamkamerfunctie van de Waddenzee verbetert.

Tot slot

Van de Japanse oester komen we niet meer af. Het bestrijden van de soort zou nog veel erger zijn dan de kwaal. Rest ons slechts het Cruiffiaanse gezegde: elk nadeel heeft zijn voordeel.

Meer lezen

<http://www.anemoon.org/flora-en-fauna/soorteninformatie/soorten/id/22/japanse%20oester>